

НАЦІОНАЛЬНИ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І

ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Гуманітарно-педагогічний факультет

ДОПУЩЕНО ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри журналістики

та мовної комунікації

_____ проф. Світлана ХАРЧЕНКО

« ____ » _____ 2025 р.

ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ БАКАЛАВА

на тему:

«СТВОРЕННЯ ЖУРНАЛУ

«СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО»»

Спеціальність 061 Журналістика

Гарант освітньої програми

доктор філологічних наук, професор

Світлана ХАРЧЕНКО

Керівник дипломного проєкту бакалавра

Тетяна ЛЕВЧЕНКО

Виконала

Ангеліна ОСТРОВСЬКА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ

І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Гуманітарно-педагогічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри журналістики та
мовної комунікації

_____ Світлана ХАРЧЕНКО

«__» _____ 2025 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання дипломного проєкту бакалавра студенту

Островській Ангеліні Вікторівні

Спеціальність 061 Журналістика

Тему дипломного проєкту бакалавра: **«Створення журналу
«Сучасне українське мистецтво»»** затверджено наказом ректора
НУБІП України від 27 січня 2025 р. № 90 «С».

Термін подання завершеної роботи на кафедру 01.05.2025

Вихідні дані до дипломного проєкту бакалавра: розробити
теоретико-методологічні засади та практичні аспекти створення
спеціалізованого журналу «Сучасне українське мистецтво».

Перелік питань, які потрібно розробити: проаналізувати сучасне українське мистецтво та його місце в культурному просторі, визначити ключові тенденції, напрями, проблеми; дослідити концептуальні засади створення спеціалізованого мистецького видання, включаючи місію, цілі, цільову аудиторію, редакційну політику; розробити структуру та тематичне наповнення журналу; створити візуальну концепцію журналу, включаючи дизайн, фірмовий стиль, формати подачі матеріалу.

Дата видачі завдання «01» жовтня 2024 р.

Керівник дипломного проєкту бакалавра

Тетяна ЛЕВЧЕНКО

Завдання прийняв до виконання

Ангеліна ОСТРОВСЬКА

ЗМІСТ

Вступ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ЖУРНАЛУ ПРО СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО

1.1. Аналіз сучасного українського мистецтва та його місце в
культурному просторі

1.2. Концептуальні засади створення спеціалізованого мистецького
видання

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЖУРНАЛУ «СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО»

2.1. Розробка структури та візуальної концепції журналу

2.2. Організаційно-економічні засади функціонування видання

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

ВСТУП

Актуальність теми дослідження зумовлена стрімким розвитком вітчизняної мистецької сцени протягом останніх десятиліть та відсутністю достатньої кількості спеціалізованих видань, які б забезпечували професійне висвітлення, документування та аналіз сучасних мистецьких процесів. Революція Гідності 2013-2014 років, анексія Криму, збройний конфлікт на Донбасі, а згодом повномасштабне російське вторгнення в Україну в лютому 2022 року стали потужними чинниками трансформації мистецьких практик, переосмислення національної ідентичності, деколонізації культурного простору. Українське мистецтво сьогодні активно інтегрується у світовий контекст, представляючи унікальний досвід країни, що бореться за свою незалежність та культурну суб'єктність. У цих умовах створення професійного журналу про сучасне українське мистецтво є не лише інформаційною потребою, але й важливим фактором розвитку національної культури, формування професійного дискурсу, документування мистецьких процесів для майбутніх поколінь.

Метою дослідження є розробка теоретико-методологічних засад та практичних аспектів створення спеціалізованого журналу «Сучасне українське мистецтво», здатного ефективно функціонувати в сучасному медіапросторі та відповідати потребам професійної спільноти й широкої аудиторії.

Об'єктом дослідження є процес створення спеціалізованого мистецького видання в умовах сучасного медіаринку та культурного простору України.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні засади та практичні аспекти розробки концепції, структури, дизайну та організаційно-економічних механізмів функціонування журналу «Сучасне українське мистецтво».

Для досягнення мети дослідження визначено такі **завдання**:

- проаналізувати сучасне українське мистецтво та його місце в культурному просторі, визначити ключові тенденції, напрями, проблеми;
- дослідити концептуальні засади створення спеціалізованого мистецького видання, включаючи місію, цілі, цільову аудиторію, редакційну політику;
- розробити структуру та тематичне наповнення журналу «Сучасне українське мистецтво»;
- створити візуальну концепцію журналу, включаючи дизайн, фірмовий стиль, формати подачі матеріалу;
- визначити організаційно-економічні засади функціонування видання, включаючи формування редакційної команди, розробку бізнес-моделі та маркетингової стратегії.

Теоретичне значення дослідження полягає у систематизації знань щодо сучасного українського мистецтва, розробці концептуальних підходів до створення спеціалізованого мистецького видання, формуванні методологічних засад аналізу й висвітлення мистецьких процесів у медіапросторі.

Практичне значення роботи визначається можливістю застосування розроблених концепцій, структури, дизайн-рішень та організаційно-економічних моделей для створення

реального видання «Сучасне українське мистецтво», а також використання окремих розробок для вдосконалення існуючих мистецьких видань та освітніх програм з журналістики, видавничої справи, дизайну.

У дослідженні використано комплекс **методів**: аналіз та синтез для вивчення особливостей сучасного українського мистецтва та медіаринку; системний підхід для розробки концепції видання як цілісної системи взаємопов'язаних елементів; порівняльний аналіз для вивчення існуючих мистецьких видань в Україні та світі.

Структура роботи зумовлена її метою та завданнями і складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ЖУРНАЛУ ПРО СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО

1.1. Аналіз сучасного українського мистецтва та його місце в культурному просторі

Сучасне українське мистецтво становить складну й багатогранну систему художніх практик, що формувалася протягом останніх десятиліть під впливом історичних, соціальних та культурних трансформацій. Починаючи з періоду здобуття Україною незалежності, мистецтво зазнало суттєвих змін як у сенсі тематичного наповнення, так і в контексті формальних пошуків. Фундаментальні процеси, пов'язані з деколонізацією культурного простору та пошуком національної ідентичності, спричинили появу нових мистецьких форм, що відображають унікальний український досвід. Період 1990-х років характеризувався експериментами у сфері перформансу, інсталяції та медіа-арту, що були спрямовані на переосмислення пострадянської дійсності та відновлення перерваних зв'язків із європейським мистецьким контекстом. Художники того часу – Олег Тістол, Олександр Ройтбурд, Арсен Савадов, Георгій Сенченко – створили основу для розвитку сучасних мистецьких практик, що характеризуються критичним осмисленням дійсності та пошуком нових виражальних засобів.

Друге десятиліття незалежності України ознаменувалося інституціоналізацією сучасного мистецтва, що виявлялося у створенні галерей, музеїв та центрів сучасного мистецтва, серед яких PinchukArtCentre, Мистецький Арсенал, Центр сучасного мистецтва М17. Ці інституції сприяли формуванню професійного середовища, забезпечуючи простір для презентації актуальних мистецьких проєктів та дискусій. Одночасно з цим відбувалося становлення українського мистецького ринку, що, попри обмеженість ресурсів, почав функціонувати як невід'ємний елемент культурної інфраструктури. Характерними рисами українського мистецтва цього періоду стали міждисциплінарність, концептуальність та соціальна ангажованість. Художники активно використовували нові медіа, звертаючись до актуальних проблем суспільства – питань ідентичності, пам'яті, політичних та соціальних конфліктів. Роботи Жанни Кадирової, Миколи Рідного, Лади Наконечної, Алевтини Кахідзе

демонструють широкий спектр стратегій взаємодії з реальністю, що варіюються від документальних підходів до метафоричних висловлювань.

Революція Гідності 2013-2014 років стала поворотним моментом у розвитку українського мистецтва, спричинивши глибинні трансформації в культурному середовищі. Мистецтво періоду Майдану характеризувалося безпосередньою реакцією на політичні події, залученням до громадянського активізму та пошуком нових форм художньої комунікації. У цей час виникли численні мистецькі ініціативи, що використовували публічний простір для створення тимчасових інтервенцій, перформансів, графіті. Майдан став не лише місцем політичного протесту, але й простором для творчих експериментів, що поєднували мистецтво, активізм та громадянську позицію. Подальша анексія Криму та початок російсько-українського збройного конфлікту на Донбасі спричинили появу мистецьких практик, спрямованих на осмислення військового досвіду, травми, втрати та переміщення. Мистецтво стало інструментом документування реальності, збереження пам'яті та психологічної рефлексії. Роботи Нікити Кадана, Євгенії Белорусець, Лесі Хоменко, Влади Ралко звертаються до тем війни, насильства, історичної пам'яті, пропонуючи критичне осмислення сучасної геополітичної ситуації.

Повномасштабне російське вторгнення в Україну в лютому 2022 року кардинально змінило умови існування та розвитку українського мистецтва. Митці опинилися в ситуації екзистенційної невизначеності, що вимагала переосмислення ролі мистецтва в умовах війни. Багато художників були змушені покинути свої майстерні, евакуюватися в інші регіони України чи за кордон, пристосовуючись до нових обставин роботи. Водночас війна актуалізувала потребу у фіксації та художньому осмисленні катастрофічного досвіду, створенні нових форм репрезентації травматичних подій. Українське мистецтво цього періоду характеризується документальністю, критичним аналізом геополітичних наративів, деколонізацією культурного простору та пошуком нових мов для вираження колективної травми [12]. Мистецтво часів повномасштабного вторгнення виконує кілька функцій: документує військові злочини, підтримує моральний дух суспільства, сприяє міжнародній солідарності, переосмислює національну ідентичність в умовах екзистенційної загрози.

Тематичний спектр сучасного українського мистецтва відображає складні процеси суспільної та культурної трансформації, що відбуваються в Україні протягом останніх десятиліть. Питання національної ідентичності залишаються центральними для багатьох митців, які досліджують історичну пам'ять, культурну спадщину, мовні та релігійні аспекти українського досвіду. Постколоніальна проблематика активно розробляється у творчості таких художників, як Влада Ралко, Давид Чичкан, Анатолій Белов, які аналізують наслідки імперського панування, процеси культурної гібридизації та деколонізації свідомості. Соціально-політична тематика представлена роботами, що звертаються до проблем корупції, соціальної нерівності, міграції, екологічних криз. Феміністичне мистецтво досліджує гендерні ролі, тілесність, сексуальність, репродуктивні права, пропонуючи альтернативні погляди на конструювання гендерної ідентичності. Мистецтво публічного простору переосмислює радянську спадщину, пропонує нові форми комеморації та трансформації міського середовища. Медіа-арт, цифрове мистецтво та VR-проекти відображають вплив технологій на суспільство, досліджують можливості та обмеження цифрової комунікації.

Сучасне українське мистецтво демонструє різноманітність форм та медіумів, що свідчить про його інтеграцію в глобальний мистецький контекст. Живопис залишається одним із провідних напрямів, трансформуючись під впливом нових концептуальних підходів. Роботи Тіберія Сільваші, Анатолія Криволапа, Віктора Сидоренка, Павла Макова демонструють різні стратегії взаємодії з живописною традицією – від абстрактних експериментів до фігуративних наративів. Інсталяція та об'єкт стали важливими засобами вираження для багатьох українських митців, дозволяючи створювати просторові композиції, що залучають глядача до активної взаємодії. Роботи Жанни Кадирової, Романа Мініна, Олексія Сая, Анни Надуди використовують різноманітні матеріали – від бетону й металу до побутових предметів та органічних матеріалів. Фотографія і відеоарт забезпечують можливість документування та критичного осмислення реальності. Роботи Бориса Михайлова, Сергія Браткова, Євгенії Белорусець, Open Group демонструють широкий спектр підходів – від документальної фіксації до постановочних сцен та відеоінсталяцій. Перформанс та акціонізм, що мають в Україні багату традицію, продовжують розвиватися в роботах молодших митців, які використовують тіло як інструмент соціальної та політичної критики.

Інтеграція українського мистецтва в глобальний контекст відбувається через різні форми міжнародної співпраці – участь у бієнале та фестивалях, резиденціях, освітніх програмах, виставкових проєктах. Українське мистецтво було представлено на Венеційській бієнале, Documenta, Manifesta та інших престижних міжнародних форумах. Особливого значення набула міжнародна культурна дипломатія після 2014 року, коли мистецтво стало інструментом презентації української ідентичності та формування солідарності з Україною в умовах військової агресії. Проєкти Ukrainian Emergency Art Fund, Український інститут, Pinchuk Art Centre, Goethe-Institut Ukraine, Британська Рада, Український культурний фонд сприяли підтримці та промоції українського мистецтва за кордоном [8]. Водночас українське мистецтво, інтегруючись у глобальний контекст, зберігає свою специфіку, що пов'язана з унікальним досвідом постколоніальної трансформації, революції та війни. Цей досвід стає предметом міжнародного інтересу, дозволяючи українським митцям долучатися до глобальних дискусій про демократію, справедливість, історичну пам'ять, деколонізацію.

Децентралізація мистецького життя є одним із ключових процесів, що характеризують розвиток сучасного українського мистецтва протягом останнього десятиліття. Якщо раніше основні мистецькі події зосереджувалися переважно в Києві, то протягом 2010-2020-х років активізувалися локальні мистецькі сцени в таких містах, як Львів, Харків, Одеса, Дніпро, Івано-Франківськ, Ужгород. У цих містах виникли незалежні інституції, галереї, резиденції, освітні програми, що сприяли формуванню стійких локальних мистецьких спільнот. Фестивалі сучасного мистецтва – "Трансформатор" у Львові, "nON-STOP media" в Харкові, "Porto Franko" в Івано-Франківську – створили платформи для експериментів та обміну досвідом між митцями з різних регіонів. Особливу роль у децентралізації мистецького життя відіграють освітні ініціативи, серед яких Школа сучасного мистецтва у Києві, Кураторська платформа в Харкові, Лабораторія сучасного мистецтва у Львові. Ці програми забезпечують доступ до актуальних знань та практик, сприяючи професіоналізації мистецького середовища в різних регіонах України. Регіональні мистецькі сцени розвивають власні стратегії взаємодії з локальним контекстом,

звертаючись до специфічних історичних, культурних, соціальних аспектів місцевого досвіду [19].

Формування інституційної інфраструктури сучасного мистецтва в Україні є складним та неоднорідним процесом, що характеризується взаємодією різних типів інституцій – державних, приватних, незалежних. Державні інституції, серед яких Національний художній музей України, Мистецький Арсенал, регіональні художні музеї, мають значні колекції та виставкові площі, але часто стикаються з проблемами бюрократизації, обмеженого фінансування та застарілих підходів до управління. Водночас протягом останнього десятиліття відбувається трансформація державного сектору, спрямована на модернізацію музейних практик, впровадження нових форматів роботи з публікою, інтеграцію сучасного мистецтва в музейні програми. Приватні інституції, серед яких PinchukArtCentre, Музей сучасного мистецтва Одеси, Центр сучасного мистецтва M17, відіграють важливу роль у розвитку сучасного мистецтва, забезпечуючи виставкові площі, фінансування мистецьких проєктів, формування колекцій. Незалежні простори та ініціативи – "Ізоляція", "Closer", "Detenpyla Gallery", "Дзига", "Єфремова26" – створюють альтернативні моделі функціонування, орієнтовані на експериментальні практики, міждисциплінарні проєкти, колаборації між митцями та активістами. Важливу роль у розвитку інституційної інфраструктури відіграють професійні об'єднання та мережі, серед яких Асоціація кураторів сучасного мистецтва України, Платформа культурних ініціатив "Ізоляція", Фонд EIDOS.

Освіта у сфері сучасного мистецтва залишається однією з найбільш проблемних галузей української культурної інфраструктури. Державні вищі навчальні заклади мистецького профілю – Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, Харківська державна академія дизайну і мистецтв, Львівська національна академія мистецтв – часто зберігають консервативні підходи до мистецької освіти, орієнтуючись на традиційні техніки та формальні аспекти. Водночас протягом останнього десятиліття відбуваються поступові зміни в освітніх програмах, що виявляються у впровадженні нових дисциплін, пов'язаних із сучасними мистецькими практиками, теорією та історією сучасного мистецтва, кураторством. Альтернативні освітні програми та платформи – Школа візуальних комунікацій, Київська академія медіа мистецтв, Школа перформансу у Львові – пропонують навчання, орієнтоване на актуальні мистецькі практики, критичне мислення, міждисциплінарний підхід. Міжнародні освітні програми та стипендії – Gaude Polonia, Visegrad Fund, Fulbright Program, DAAD – забезпечують доступ українських митців до європейської та американської мистецької освіти. Саме освітні ініціативи відіграють ключову роль у формуванні нового покоління українських митців, які активно інтегруються в міжнародний контекст, розвивають критичні та концептуальні підходи до мистецької практики.

Економічні аспекти функціонування сучасного українського мистецтва визначаються складною взаємодією різних джерел фінансування – державного бюджету, приватних інвестицій, міжнародних грантів, краудфандингу [10]. Державне фінансування сучасного мистецтва в Україні залишається обмеженим, спрямовуючись переважно на підтримку традиційних інституцій та мистецьких форм. Створення Українського культурного фонду в 2017 році стало важливим кроком у розвитку державної підтримки сучасної культури,

забезпечивши прозорий механізм розподілу коштів на конкурсній основі. Приватне фінансування відіграє значну роль у підтримці сучасного мистецтва, особливо через діяльність благодійних фондів та корпоративних колекцій. Водночас український арт-ринок залишається недостатньо розвиненим, що обмежує комерційні можливості для багатьох митців. Міжнародні фонди та програми – European Cultural Foundation, Creative Europe, International Renaissance Foundation, U-Aid – забезпечують фінансування проєктів, спрямованих на розвиток сучасного українського мистецтва, особливо в контексті міжнародної співпраці. Економічна нестабільність та обмеженість ресурсів спонукають мистецьке середовище до пошуку альтернативних моделей фінансування та організації діяльності, серед яких колективні студії, самоорганізовані простори, краудфандингові кампанії, соціальне підприємництво.

Сучасне українське мистецтво активно взаємодіє з широкою публікою, звертаючись до актуальних соціальних, політичних, історичних питань. Мистецтво в публічному просторі – монументальні розписи, скульптура, тимчасові інтервенції – привертає увагу до проблем міського середовища, історичної пам'яті, соціальної справедливості. Проєкти "Сквот на Олегівській", "Острівець" у Києві, "Сошенко 33" у Львові демонструють можливості мистецтва як інструменту ревіталізації міських просторів та формування спільнот. Соціально ангажовані мистецькі практики взаємодіють з маргіналізованими групами, привертають увагу до проблем дискримінації, насильства, соціальної ексклюзії. Просвітницькі ініціативи – лекторії, дискусійні клуби, публічні програми – сприяють підвищенню обізнаності суспільства щодо сучасного мистецтва, формуванню критичного сприйняття візуальної культури. Інклюзивні проєкти забезпечують доступ до мистецтва для людей з інвалідністю, створюючи адаптовані формати презентації та взаємодії з мистецькими творами. Діджитал-платформи та соціальні медіа розширюють можливості для комунікації між митцями та аудиторією, створюючи нові формати взаємодії з мистецтвом в умовах діджиталізації культурного споживання.

Критична рефлексія щодо сучасного українського мистецтва розвивається через різні платформи – академічні дослідження, мистецьку критику, кураторські проєкти, публічні дискусії. Дослідження сучасного українського мистецтва здійснюються в рамках мистецтвознавства, культурології, соціології, політології, медіа-студій, гендерних студій. Провідні дослідницькі центри – Інститут проблем сучасного мистецтва, Центр візуальної культури, Дослідницька платформа PinchukArtCentre – забезпечують теоретичне осмислення актуальних мистецьких практик. Мистецька критика в Україні представлена як професійними виданнями ("Коридор", "Prostory", "Чорний квадрат"), так і окремими критиками, що публікують свої тексти в різних медіа. Кураторські проєкти пропонують концептуальні рамки для інтерпретації сучасного мистецтва, створюючи контекст для сприйняття та оцінки мистецьких творів [14]. Публічні дискусії – лекції, круглі столи, презентації – забезпечують простір для обміну думками щодо актуальних тенденцій та проблем сучасного мистецтва. Розвиток критичної рефлексії сприяє інтеграції українського мистецтва в глобальний дискурс, забезпечуючи теоретичне осмислення його специфіки та значення в міжнародному контексті.

Перспективи розвитку сучасного українського мистецтва визначаються як внутрішніми факторами – інституційним розвитком, економічною стабільністю, освітніми

трансформаціями, – так і зовнішніми чинниками, пов'язаними з геополітичною ситуацією та глобальними культурними процесами. Інтеграція в європейський культурний простір залишається одним із пріоритетів для українського мистецтва, що виявляється у розвитку міжнародних партнерств, участі в європейських програмах та ініціативах, адаптації європейських стандартів у сфері культурної політики. Цифровізація мистецтва відкриває нові можливості для створення та поширення мистецьких проєктів, формування віртуальних спільнот, розширення аудиторії.

Створення спеціалізованого журналу про сучасне українське мистецтво є актуальним завданням, що відповідає потребам культурного середовища в умовах інтенсивних трансформацій. Такий журнал може виконувати кілька важливих функцій: документування актуальних мистецьких процесів, критичний аналіз мистецьких практик, теоретичне осмислення ключових тенденцій, інформування про мистецькі події, створення платформи для діалогу між різними учасниками мистецького процесу [7]. Журнал може сприяти формуванню професійної спільноти, забезпечуючи простір для обміну досвідом, ідеями, методологіями. Міжнародний вимір журналу дозволить представляти українське мистецтво в глобальному контексті, залучаючи іноземних авторів та читачів. Освітня функція журналу полягає у підвищенні обізнаності суспільства щодо сучасного мистецтва, формуванні культури сприйняття та інтерпретації мистецьких творів. Архівна функція забезпечує збереження інформації про мистецькі процеси для майбутніх дослідників та культурної пам'яті. Журнал про сучасне українське мистецтво може стати важливим елементом культурної інфраструктури, сприяючи розвитку критичного дискурсу, професіоналізації мистецького середовища, інтеграції українського мистецтва в міжнародний контекст.

1.2. Концептуальні засади створення спеціалізованого мистецького видання

Становлення та розвиток спеціалізованого видання про сучасне українське мистецтво потребує чіткого визначення концептуальних засад, що формують основу його функціонування у вітчизняному та міжнародному культурному просторі. Концептуальні засади такого видання представляють собою системну сукупність принципів, що охоплюють його змістове наповнення, структурну організацію, візуально-графічне оформлення, формат поширення та взаємодію з цільовою аудиторією. Формування концепції мистецького видання відбувається на перетині кількох дисциплінарних підходів – мистецтвознавчого, культурологічного, комунікативного та соціологічного. Мистецтвознавчий підхід забезпечує фаховий аналіз художніх явищ, використання професійної термінології, опору на теоретичні розробки у сфері сучасного мистецтва. Культурологічний підхід передбачає розгляд мистецьких процесів у широкому соціокультурному контексті, з урахуванням історичних, політичних, економічних чинників, що впливають на розвиток мистецтва. Комунікативний підхід фокусується на процесах передачі інформації, взаємодії між різними учасниками мистецького поля – митцями, кураторами, критиками, глядачами, інституціями [17]. Соціологічний підхід дозволяє аналізувати соціальну структуру мистецького середовища, взаємодію між різними групами

та спільнотами, соціальні функції мистецтва та їх трансформацію в сучасному суспільстві. Інтеграція цих підходів забезпечує комплексне розуміння сучасного українського мистецтва як складного соціокультурного феномену, що потребує багатовимірного висвітлення на сторінках спеціалізованого видання.

Визначення місії та цілей спеціалізованого видання про сучасне українське мистецтво становить основу його концептуального розвитку та визначає стратегічні напрями діяльності. Місія такого видання полягає у формуванні професійного дискурсу щодо сучасного українського мистецтва, сприянні його інтеграції в міжнародний контекст, документуванні актуальних мистецьких процесів, підтримці критичної рефлексії та аналітичного осмислення художніх явищ. Стратегічними цілями спеціалізованого мистецького видання є: створення платформи для професійної комунікації між різними учасниками мистецького процесу – митцями, кураторами, критиками, колекціонерами, галеристами; документування та архівування інформації про сучасне українське мистецтво, забезпечення її доступності для дослідників та широкої аудиторії; сприяння теоретичному осмисленню актуальних мистецьких процесів, розвитку мистецької критики та аналітики; підвищення рівня обізнаності суспільства щодо сучасного мистецтва, формування культури його сприйняття та інтерпретації; інтеграція українського мистецтва в міжнародний контекст через переклади текстів, залучення іноземних авторів, висвітлення міжнародних подій та тенденцій. Чітке визначення місії та цілей дозволяє сформулювати унікальну ідентичність видання, забезпечити його стратегічний розвиток та оцінювати ефективність діяльності відповідно до поставлених завдань.

Аналіз існуючих мистецьких видань в Україні та світі є необхідною передумовою для визначення концептуальних засад нового спеціалізованого журналу про сучасне українське мистецтво. Вітчизняні мистецькі видання – "Артанія", "Образотворче мистецтво", "ART Ukraine", "Сучасне мистецтво" – демонструють різні моделі функціонування, що відрізняються за форматом, періодичністю, тематичним спрямуванням, стилем подачі матеріалу. Академічні видання, серед яких "Сучасне мистецтво" (Інститут проблем сучасного мистецтва), зосереджуються на науковому аналізі мистецьких явищ, публікації результатів досліджень, формуванні теоретичного дискурсу. Науково-популярні видання ("ART Ukraine", "Українська культура") поєднують аналітичний підхід з доступністю викладу, орієнтуючись на ширшу аудиторію професіоналів та аматорів мистецтва. Інформаційно-критичні ресурси ("The Ukrainians.Art", "ArtsLooker", "Korydor") фокусуються на актуальних подіях, інтерв'ю з митцями, критичних оглядах виставок та проєктів. Світові мистецькі видання – "Frieze", "Artforum", "Flash Art", "E-flux Journal" – пропонують різні моделі висвітлення актуального мистецтва, що можуть слугувати орієнтирами для українського видання: поєднання критичної теорії з журналістською практикою, інтеграція друкованих та цифрових форматів, розвиток супутніх проєктів (лекції, дискусії, резиденції), формування спільноти навколо видання. Аналіз ринку мистецьких видань дозволяє визначити нішу для нового журналу, уникнути дублювання існуючих проєктів, запозичити успішні практики та адаптувати їх до українського контексту.

Ідентифікація цільової аудиторії спеціалізованого видання про сучасне українське мистецтво та визначення її інформаційних потреб є ключовим аспектом формування

концептуальних засад. Цільова аудиторія такого видання включає кілька груп: професіонали мистецької сфери (митці, куратори, критики, галеристи, колекціонери), дослідники (мистецтвознавці, культурологи, соціологи), студенти мистецьких спеціальностей, працівники культурних інституцій, шанувальники сучасного мистецтва. Кожна з цих груп має специфічні інформаційні потреби та очікування від мистецького видання. Професіонали шукають актуальну інформацію про мистецькі події, аналітичні матеріали, критичні огляди, теоретичні розробки, що сприяють професійному розвитку та орієнтації в мистецькому середовищі. Дослідники потребують глибоких аналітичних матеріалів, історичних розвідок, теоретичних дискусій, що формують науковий дискурс щодо сучасного мистецтва. Студенти зацікавлені в освітніх матеріалах, інтерв'ю з митцями та кураторами, аналізі художніх практик, що доповнюють академічну освіту. Шанувальники мистецтва шукають доступні огляди подій, інтерв'ю, репортажі, що допомагають орієнтуватися в мистецькому житті та формувати власне розуміння сучасного мистецтва. Диференціація цільової аудиторії дозволяє сформувати багаторівневу структуру видання, що задовольняє різні інформаційні потреби та забезпечує широке охоплення читачів.

Визначення типу та формату видання є важливим елементом його концептуальних засад, що впливає на всі аспекти функціонування – від періодичності та обсягу до способів поширення та взаємодії з аудиторією. Сучасні мистецькі видання функціонують у різних форматах, що мають власні переваги та обмеження: друковані видання (журнали, альманахи, газети), цифрові платформи (онлайн-журнали, портали, блоги), гібридні проекти, що поєднують друкований та цифровий формати. Друкований формат забезпечує високу якість відтворення візуальних матеріалів, тактильний досвід взаємодії з виданням, тривале зберігання та архівування, престижність та статусність. Водночас друкований формат має обмеження щодо обсягу, оперативності оновлення, вартості виробництва та поширення. Цифровий формат забезпечує оперативність публікації, мультимедійність (відео, аудіо, інтерактивні елементи), необмежений обсяг, широке географічне охоплення, можливість глибокої аналітики аудиторії, нижчу вартість виробництва. Гібридний формат дозволяє поєднати переваги друкованого та цифрового видань, диференціювати контент відповідно до специфіки кожного формату, забезпечити різні моделі взаємодії з аудиторією. Вибір формату має враховувати фінансові можливості, технічні ресурси, особливості цільової аудиторії, специфіку контенту та стратегічні цілі видання.

Редакційна політика спеціалізованого видання про сучасне українське мистецтво визначає основні принципи та підходи до формування контенту, взаємодії з авторами, забезпечення якості матеріалів. Основними принципами редакційної політики є: фаховість та експертність, що забезпечують високий професійний рівень публікацій; плюралізм думок та підходів, що сприяє розвитку критичного дискурсу та відображає різноманітність мистецьких практик; об'єктивність та неупередженість у висвітленні мистецьких явищ, уникнення конфлікту інтересів; етичність у взаємодії з авторами, героями публікацій, читачами; відповідальність за достовірність інформації та якість аналітики; інноваційність у форматах представлення контенту та взаємодії з аудиторією. Редакційна політика визначає процедури відбору та редагування матеріалів, залучення авторів, планування тематичних випусків, взаємодії з експертною спільнотою. Особливу увагу в редакційній політиці слід приділити питанням авторського права, етичним аспектам використання візуальних матеріалів, практикам цитування та посилання на джерела. Чітка редакційна політика

забезпечує системність та послідовність у розвитку видання, формує його репутацію та авторитет у професійному середовищі та серед читачів.

Структура видання може включати кілька тематичних блоків, що відповідають різним аспектам сучасного мистецтва: аналітичний блок, що включає статті, есе, критичні огляди, теоретичні розробки, дослідження окремих аспектів сучасного мистецтва; інформаційний блок, що містить новини, анонси подій, репортажі, короткі огляди виставок та проєктів; персоналії, що презентують творчість окремих митців через інтерв'ю, портрети, аналіз художніх практик; інституції, що висвітлюють діяльність музеїв, галерей, культурних центрів, фондів, колекцій; освітній блок, орієнтований на професійний розвиток та мистецьку освіту, включаючи майстер-класи, лекції, освітні програми; міжнародний контекст, що представляє світові тенденції, міжнародні події, зарубіжний досвід, переклади ключових текстів [3]. Рубрикація видання може бути гнучкою, змінюючись відповідно до актуальних тенденцій та потреб аудиторії.

Візуальна концепція спеціалізованого мистецького видання є невід'ємною складовою його загальної концепції, що відображає його ідентичність, формує взаємодію з читачем, забезпечує ефективну комунікацію. Візуальна концепція охоплює кілька аспектів: дизайн-концепцію, що визначає загальну стилістику, композиційні принципи, колірну гаму, типографіку; формат та обсяг видання, які впливають на сприйняття контенту та зручність використання; якість та принципи використання ілюстративного матеріалу, що є особливо важливим для мистецького видання; навігаційну систему, що забезпечує логічну структуру та зручність орієнтації в контенті. Візуальна концепція мистецького видання має відповідати його змістовій спрямованості, відображати сучасні тенденції у сфері графічного дизайну, забезпечувати баланс між естетичними якістьми та функціональністю.

Мовна політика спеціалізованого видання про сучасне українське мистецтво є важливим аспектом його концепції, що визначає доступність контенту для різних аудиторій та позиціонування видання в міжнародному контексті. Основні аспекти мовної політики включають: вибір основної мови видання та використання додаткових мов; стилістичні особливості текстів, що відповідають різним жанрам та форматам; термінологічну систему, що забезпечує точність та послідовність у використанні фахової лексики [1]. Основною мовою видання про сучасне українське мистецтво є українська, що забезпечує розвиток національного мистецтвознавчого дискурсу, формування україномовної термінології, доступність для широкої вітчизняної аудиторії. Включення англійських версій ключових текстів або створення англійської версії видання сприяє інтеграції українського мистецтва в міжнародний контекст, забезпечує доступність інформації для іноземних читачів, дослідників, кураторів. Стилійні особливості текстів мають відповідати жанровій специфіці та цільовій аудиторії: наукові статті потребують академічного стилю з дотриманням вимог до структури та аргументації; критичні огляди та есе допускають більш суб'єктивний та експресивний стиль; інформаційні матеріали мають бути чіткими, лаконічними, фактологічно насиченими. Особливу увагу слід приділити формуванню та використанню фахової термінології, що відображає специфіку сучасних мистецьких практик, забезпечує точність та однозначність у комунікації між професіоналами.

Стратегія позиціонування та просування спеціалізованого видання про сучасне українське мистецтво є ключовим елементом його концепції, що визначає місце видання в

інформаційному та культурному просторі, формує його репутацію та забезпечує залучення цільової аудиторії.

Фінансова модель спеціалізованого видання про сучасне українське мистецтво є ключовим аспектом його концепції, що визначає можливості розвитку, якість контенту, стабільність функціонування. Сучасні мистецькі видання використовують різні фінансові моделі, що відповідають їхнім цілям, аудиторії, формату: комерційна модель, що ґрунтується на продажі видання, рекламі, підписах, додаткових послугах; грантова модель, що передбачає фінансування з боку культурних фондів, програм підтримки, міжнародних організацій; інституційна модель, коли видання функціонує в рамках культурної, освітньої чи наукової інституції та фінансується нею; змішана модель, що поєднує різні джерела фінансування. Диверсифікація джерел фінансування забезпечує стабільність та незалежність видання, дозволяє розвивати нові формати та проекти, підтримувати високу якість контенту [5].

Технологічні аспекти функціонування спеціалізованого видання про сучасне українське мистецтво визначають його можливості щодо створення, поширення та зберігання контенту, взаємодії з аудиторією, інтеграції в сучасне інформаційне середовище. Основні технологічні аспекти включають: видавничі технології, що забезпечують процес створення контенту – системи управління контентом, редакційні системи, програми для верстки та дизайну; технології поширення контенту – друк, цифрові платформи, мобільні додатки, соціальні мережі; технології архівування та зберігання контенту, що забезпечують його доступність для майбутніх дослідників та збереження культурної спадщини; аналітичні інструменти для дослідження аудиторії, оцінки ефективності різних форматів та каналів поширення, оптимізації контентної стратегії. Для сучасного мистецького видання особливо важливими є технології, що забезпечують високу якість відтворення візуальних матеріалів, можливості для інтерактивної взаємодії з контентом, інтеграцію різних медіа-форматів. Цифрові технології відкривають нові можливості для мистецьких видань: мультимедійність, що дозволяє інтегрувати текст, зображення, відео, аудіо, інтерактивні елементи; гіпертекстуальність, що забезпечує нелінійне сприйняття контенту, глибокі зв'язки між матеріалами, інтеграцію з зовнішніми ресурсами; інтерактивність, що дозволяє залучати читачів до створення контенту, обговорення, оцінювання; аналітика, що забезпечує глибоке розуміння поведінки та інтересів аудиторії, ефективності різних форматів та стратегій. Вибір технологічних рішень має відповідати концептуальним засадам та цілям видання, враховувати потреби та можливості цільової аудиторії, забезпечувати баланс між інноваційністю та доступністю.

Етичні принципи функціонування спеціалізованого видання про сучасне українське мистецтво формують моральний фундамент його діяльності, визначають стандарти взаємодії з різними учасниками мистецького процесу, забезпечують довіру аудиторії та професійної спільноти. Основні етичні принципи включають: редакційну незалежність, що передбачає свободу від зовнішнього тиску при формуванні контенту, об'єктивність та неупередженість в оцінці мистецьких явищ; прозорість щодо джерел фінансування, потенційних конфліктів інтересів, принципів відбору матеріалів; повагу до авторських прав, що виявляється в дотриманні законодавства про інтелектуальну власність, правильному оформленні цитат та посилань, отриманні дозволів на використання візуальних матеріалів;

етику взаємодії з авторами, що включає чіткі умови співпраці, дотримання домовленостей, справедливу оплату праці; етику взаємодії з героями публікацій, що передбачає повагу до їхньої приватності, точне відтворення висловлювань, узгодження цитат; відповідальність перед читачами, що виявляється у забезпеченні достовірності інформації, відокремленні фактів від оцінок, виправленні помилок та неточностей.

Розвиток спеціалізованого видання про сучасне українське мистецтво як культурно-освітньої платформи є перспективним напрямом його концептуальної еволюції, що виходить за межі традиційних функцій інформування та аналізу [11]. Трансформація видання в культурно-освітню платформу передбачає розширення форматів діяльності та взаємодії з аудиторією: освітні програми – лекції, семінари, майстер-класи, воркшопи, що поглиблюють розуміння сучасного мистецтва та розвивають критичне мислення; дискусійні заходи – круглі столи, панельні дискусії, публічні інтерв'ю, що створюють простір для обміну думками та формування професійного дискурсу; медіаційні програми, спрямовані на різні аудиторії – від професіоналів до початківців, від дорослих до дітей, що забезпечують доступність сучасного мистецтва для різних соціальних груп; дослідницькі проєкти, що поглиблюють теоретичне осмислення мистецьких процесів, формують архіви та бази даних, документують мистецькі явища; видавничі проєкти – книги, каталоги, альбоми, що доповнюють періодичне видання та забезпечують глибоке висвітлення окремих тем чи персоналій. Розвиток видання як культурно-освітньої платформи сприяє формуванню спільноти навколо нього, забезпечує більш глибоку взаємодію з аудиторією, створює додаткові джерела фінансування, посилює вплив на культурні процеси. Така трансформація відповідає сучасним тенденціям в медіа-сфері, де традиційні видання еволюціонують у багатофункціональні платформи, що поєднують різні формати комунікації та взаємодії з аудиторією.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЖУРНАЛУ «СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО»

2.1. Розробка структури та візуальної концепції журналу

Розробка структури та візуальної концепції журналу «Сучасне українське мистецтво» становить комплексний процес формування його архітекτονіки, рубрикації, тематичного наповнення, дизайну, форматів подачі матеріалу та візуально-графічних елементів. Структура видання функціонує як цілісна система взаємопов'язаних компонентів, що забезпечує ефективну передачу інформації, логічність викладу, цілісність сприйняття, естетичність форми та зручність користування. Архітектоніка журналу має відображати концептуальні засади видання, враховувати специфіку цільової аудиторії, особливості контенту та технічні можливості реалізації [16]. Формування структури журналу відбувається на різних рівнях: макрорівень (загальна організація видання, поділ на номери, випуски, тематичні блоки), мезорівень (структура окремого номера, співвідношення рубрик, балансування текстових та візуальних матеріалів), мікрорівень (структура окремих матеріалів, організація тексту та ілюстрацій, навігаційні елементи). Візуальна концепція журналу інтегрується зі структурою, формуючи єдиний інформаційний та естетичний простір, що забезпечує не лише функціональність видання, але й його виразність, унікальність, впізнаваність. Дизайн-концепція журналу про сучасне мистецтво має особливе значення, оскільки візуальна мова видання стає не лише засобом комунікації, але й відображенням його позиції щодо актуальних тенденцій у сфері графічного дизайну, типографіки, верстки, ілюстрації. Розробка структури та візуальної концепції журналу передбачає створення системи взаємопов'язаних елементів, що забезпечують єдність змісту та форми, сприяють ефективній комунікації з читачем, формують унікальну ідентичність видання.

Запропонований дизайн обкладинки (додаток А) журналу "Сучасне українське мистецтво" відображає сучасні тенденції в графічному дизайні та візуальну ідентичність видання. Оформлення поєднує класичні елементи з абстрактною композицією, що символізує різноманіття напрямків сучасного українського мистецтва. Колірна гама обкладинки базується на національних кольорах, які гармонійно інтегровані в сучасну дизайн-концепцію.

Формування рубрикації журналу «Сучасне українське мистецтво» ґрунтується на систематизації контенту відповідно до тематичних, жанрових, функціональних критеріїв, що забезпечує логічну організацію матеріалів, зручність навігації, цілісність сприйняття видання. Оптимальна рубрикація передбачає поєднання постійних та змінних рубрик, що дозволяє зберігати структурну основу видання та одночасно адаптуватися до актуальних тенденцій, подій, тематичних фокусів. Постійні рубрики забезпечують впізнаваність та системність видання, формують очікування читачів, створюють простір для регулярного висвітлення ключових аспектів сучасного українського мистецтва. До постійних рубрик журналу «Сучасне українське мистецтво» доцільно включити: «Аналітика» (теоретичні статті, дослідження, критичні есе, що аналізують актуальні явища та процеси в сучасному українському мистецтві); «Персоналії» (портрети, інтерв'ю, творчі біографії видатних митців, кураторів, критиків, що формують сучасну мистецьку сцену України); «Інституції» (огляди діяльності музеїв, галерей, центрів сучасного мистецтва, резиденцій, освітніх програм, їх вплив на розвиток художніх процесів); «Практики» (аналіз мистецьких течій,

напрямів, технік, медіумів, експериментальних підходів, що характеризують сучасне українське мистецтво); «Хроніка» (огляди ключових подій мистецького життя – виставок, фестивалів, бієнале, конференцій, мистецьких резиденцій, освітніх програм); «Міжнародний контекст» (матеріали про інтеграцію українського мистецтва у світовий контекст, міжнародні проєкти, співпрацю з іноземними інституціями, представлення українського мистецтва за кордоном). Змінні рубрики дозволяють гнучко реагувати на актуальні події, тенденції, суспільні запити, експериментувати з форматами, залучати нові теми та авторів [20]. До змінних рубрик можуть належати тематичні блоки, присвячені конкретним аспектам сучасного мистецтва (перформанс, медіа-арт, постмедійний живопис), соціально-політичним контекстам (мистецтво та війна, деколонізація, екологія), регіональним мистецьким сценам (Львів, Харків, Одеса, Івано-Франківськ), міждисциплінарним проєктам (мистецтво та наука, мистецтво та технології, мистецтво та соціальний активізм).

Тематичне наповнення журналу «Сучасне українське мистецтво» формується відповідно до його концептуальних засад, інформаційних потреб цільової аудиторії, актуальних тенденцій у сфері сучасного мистецтва, соціокультурних контекстів. Тематичний спектр видання охоплює різні аспекти функціонування сучасного українського мистецтва як складної системи художніх, інституційних, соціальних, економічних, освітніх практик. Історико-теоретичний блок включає матеріали, присвячені генезі та еволюції сучасного українського мистецтва, його зв'язкам з європейськими та світовими тенденціями, трансформаціям у постколоніальному та посттоталітарному контексті, формуванню національної ідентичності через мистецькі практики. Аналітико-критичний блок фокусується на аналізі актуальних явищ, тенденцій, проблем сучасного українського мистецтва, критичному осмисленні конкретних творів, проєктів, виставок, фестивалів, їх соціокультурного, політичного, естетичного значення. Практично-технологічний блок висвітлює конкретні мистецькі практики, техніки, медіуми, експериментальні підходи, що використовуються сучасними українськими митцями, їх інноваційність, специфіку, зв'язок з традиціями та новітніми технологіями. Інституційно-інфраструктурний блок досліджує функціонування мистецьких інституцій, формування культурної політики, розвиток арт-ринку, механізми фінансування та підтримки сучасного мистецтва, взаємодію між різними учасниками мистецького процесу. Освітньо-просвітницький блок присвячений питанням мистецької освіти, популяризації сучасного мистецтва, формування візуальної культури, розвитку критичного мислення, подоланню бар'єрів між мистецтвом та широкою аудиторією. Міждисциплінарний блок досліджує взаємодію мистецтва з іншими сферами – наукою, технологіями, екологією, соціальним активізмом, урбаністикою, філософією, психологією, – що відображає тенденцію до розмивання меж між різними дисциплінами та практиками в сучасному культурному полі.

Розробка дизайн-концепції журналу «Сучасне українське мистецтво» становить процес створення цілісної візуальної системи, що відображає ідентичність видання, забезпечує ефективну комунікацію з читачем, формує естетичний досвід взаємодії з контентом [4]. Дизайн-концепція мистецького видання має особливе значення, оскільки вона не лише забезпечує функціональність (зручність користування, ієрархію інформації, навігацію), але й формує візуальну мову, що відповідає актуальним тенденціям у сфері графічного дизайну, типографіки, ілюстрації. Основними компонентами дизайн-концепції

журналу є: фірмовий стиль (логотип, колірна гама, типографіка, графічні елементи), що забезпечує впізнаваність та унікальність видання; композиційна система (сітка, модульна структура, принципи організації простору), що визначає розміщення текстових та візуальних елементів, забезпечує баланс та гармонію; типографічна система (вибір шрифтів, кеглів, інтерліньяжу, розміщення тексту), що забезпечує читабельність, ієрархію інформації, ритмічну структуру; система візуальних акцентів (заголовки, підзаголовки, врізи, цитати, примітки), що виділяють ключові елементи змісту, створюють точки входу в текст; система навігації (зміст, колонтитули, номери сторінок, позначення рубрик), що забезпечує орієнтацію в структурі видання; система ілюстрування (принципи розміщення, масштабування, кадрування зображень, взаємодія з текстом), що забезпечує візуальну комунікацію та естетичний досвід. Дизайн-концепція журналу про сучасне мистецтво має відповідати змісту видання, відображати його інтелектуальний рівень, професійний статус, культурний контекст. Водночас дизайн не має домінувати над змістом, а органічно доповнювати його, створюючи інтегрований інформаційно-естетичний простір.

Формування фірмового стилю журналу «Сучасне українське мистецтво» є ключовим етапом розробки його візуальної концепції, що забезпечує впізнаваність, цілісність, унікальність візуальної ідентичності видання. Фірмовий стиль мистецького журналу функціонує як система візуальних, графічних, колірних, типографічних елементів, що створюють єдиний образ видання, відображають його позиціонування, цінності, концептуальні засади. Центральним елементом фірмового стилю є логотип – графічне позначення назви журналу, що виконує функцію візуальної ідентифікації та брендингу. Логотип журналу «Сучасне українське мистецтво» має відображати його тематичну спрямованість, професійний статус, сучасність, національну специфіку. Дизайн логотипу може ґрунтуватися на типографічному підході (акцент на шрифтовому рішенні, лігатурах, нестандартних пропорціях), графічному підході (поєднання шрифтових та зображальних елементів, використання символіки) або комбінованому підході. Колірна гама фірмового стилю визначає домінантні, акцентні та допоміжні кольори, їх співвідношення, принципи використання. Для журналу про сучасне мистецтво доцільним є вибір стриманої, нейтральної базової колірної гами (чорний, білий, відтінки сірого), що створює оптимальний фон для демонстрації мистецьких творів, та акцентних кольорів, що використовуються для навігаційних елементів, заголовків, виділення рубрик. Типографічна складова фірмового стилю включає вибір основних та допоміжних шрифтів, принципи їх поєднання, правила використання. Для мистецького видання характерним є поєднання класичних антиквенних шрифтів для основного тексту (що забезпечують оптимальну читабельність та асоціюються з інтелектуальним змістом) та сучасних гротескних шрифтів для заголовків, підзаголовків, навігаційних елементів (що створюють контраст, динаміку, сучасне звучання). Графічні елементи фірмового стилю (патерни, піктограми, декоративні елементи) доповнюють логотип та типографіку, створюючи цілісну візуальну систему, що використовується в оформленні обкладинки, рубрик, навігаційних блоків.

Вибір форматів подачі матеріалу в журналі «Сучасне українське мистецтво» визначається специфікою контенту, інформаційними потребами аудиторії, можливостями видання, актуальними тенденціями в медіа-сфері. Формати подачі матеріалу визначають структуру, обсяг, стиль, візуальне оформлення конкретних публікацій, їх інформаційну насиченість, доступність, глибину аналізу. Диверсифікація форматів забезпечує

різноманітність читацького досвіду, дозволяє адаптувати контент до різних потреб та контекстів [6]. Аналітичні статті становлять основний формат для глибокого дослідження актуальних явищ, тенденцій, проблем сучасного українського мистецтва. Цей формат характеризується розгорнутою структурою, науковим або науково-популярним стилем, аргументованістю, опорою на джерела, методологічною послідовністю. Обсяг аналітичних статей у мистецькому журналі може становити від 10 до 30 тисяч знаків, що дозволяє забезпечити глибину та системність аналізу. Інтерв'ю є ефективним форматом для представлення поглядів, позицій, творчих підходів конкретних особистостей – митців, кураторів, критиків, колекціонерів, керівників інституцій. Журнал може використовувати різні типи інтерв'ю: портретне (фокус на особистості та біографії), проблемне (обговорення конкретних питань чи явищ), експертне (отримання фахової оцінки або коментаря), творче (розкриття творчого процесу та методів). Освітньо-просвітницькі матеріали (тutorіали, майстер-класи, словники, огляди літератури) спрямовані на підвищення рівня знань та навичок аудиторії у сфері сучасного мистецтва [15]. Цей формат характеризується доступністю, структурованістю, практичною орієнтованістю, використанням візуальних елементів для ілюстрування практичних аспектів. Освітньо-просвітницькі матеріали сприяють формуванню культури сприйняття сучасного мистецтва, розвитку критичного мислення, подоланню бар'єрів між мистецтвом та широкою аудиторією.

Технічні аспекти створення макету та верстки журналу «Сучасне українське мистецтво» визначають якість реалізації дизайн-концепції, зручність користування виданням, естетичні якості кінцевого продукту. Створення макету журналу передбачає розробку структурної сітки (grid), що забезпечує логічну організацію простору, баланс текстових та візуальних елементів, єдність оформлення різних матеріалів. Для мистецького журналу оптимальним є використання модульної сітки, що забезпечує гнучкість у розміщенні контенту, можливість створення різноманітних композицій, адаптацію до різних типів матеріалів. Модульна сітка передбачає поділ сторінки на колонки (від 3 до 12) та рядки, що формують модулі – базові елементи компоновання. Така сітка дозволяє створювати як класичні, так і експериментальні макети, зберігаючи структурну єдність видання. Верстка журналу про сучасне мистецтво має враховувати специфіку контенту, зокрема, значну кількість візуальних матеріалів – репродукцій картин, фотографій інсталяцій, скульптур, перформансів, архітектурних проєктів. Верстка повинна забезпечувати оптимальне відтворення візуальних матеріалів, збереження пропорцій, точність кольоропередачі, якість деталізації [9]. Для мистецького журналу характерним є використання різних форматів розміщення ілюстрацій: повносторінкові зображення, що забезпечують максимальний ефект присутності та детальне вивчення твору; розвороти, що дозволяють представити масштабні твори, панорамні фотографії, серії робіт; блоки зображень (сітки, колажі), що забезпечують візуальне порівняння, демонстрацію еволюції, контекстуалізацію; зображення, інтегровані в текст, що ілюструють конкретні аспекти, згадані в матеріалі. Типографічна верстка забезпечує оптимальну читабельність тексту, ієрархію інформації, ритмічну структуру. Для основного тексту мистецького журналу доцільним є використання кегля 9-11 пунктів, інтерліньяжу 12-15 пунктів, оптимальної ширини колонки (50-70 знаків), що забезпечує комфортне читання. Заголовки, підзаголовки, врізи, цитати, примітки формують систему акцентів, що структурують текст, створюють точки входу, виділяють ключові ідеї. Технічна підготовка макету до друку передбачає

налаштування кольорової моделі (СМУК для друкованої версії, RGB для цифрової), роздільної здатності зображень (не менше 300 dpi для друку), вибір паперу (матовий або напівматовий для мистецького журналу, щільність 115-150 г/м² для внутрішніх сторінок, 250-300 г/м² для обкладинки), визначення способу скріплення (клейове, скобами, швейне), встановлення випусків під обріз (bleed, 3-5 мм).

Розроблений макет типового розвороту журналу (додаток Б) показує принципи організації контенту, типографіку та композиційну структуру видання. Розворот ілюструє рубрику "Персоналії", що включає інтерв'ю з молодими художниками, та демонструє типове співвідношення текстових і візуальних елементів. Модульна сітка забезпечує системність верстки, а ієрархія елементів – зручність навігації та логічність сприйняття.

Розробка обкладинки журналу «Сучасне українське мистецтво» є ключовим аспектом формування його візуальної ідентичності, оскільки обкладинка виконує кілька важливих функцій: інформаційну (повідомляє назву, номер, дату, основні теми), маркетингову (привертає увагу, спонукає до придбання), брендингову (відображає ідентичність, статус, позиціонування видання), естетичну (створює візуальний образ, викликає емоційну реакцію). Дизайн обкладинки мистецького журналу має відображати його концептуальні засади, тематичну спрямованість, інтелектуальний рівень, культурний контекст. Для журналу «Сучасне українське мистецтво» доцільним є використання двох основних підходів до розробки обкладинки: мистецький підхід, що передбачає використання репродукції знакового твору сучасного українського мистецтва як основи обкладинки, доповненої логотипом та мінімальними текстовими елементами; дизайнерський підхід, що передбачає створення оригінальної графічної композиції, що відображає тему номеру, включає типографічні експерименти, колажі, фотографії, ілюстрації. Структура обкладинки включає кілька ключових елементів: логотип журналу, розміщений у верхній частині для максимальної видимості; головне зображення або графічна композиція, що займає більшу частину площі обкладинки; анонси ключових матеріалів номеру, розміщені у нижній частині або на бічних полях; додаткові елементи – дата, номер, штрих-код, ціна, QR-код [18]. Для формування послідовної візуальної ідентичності журналу доцільним є розробка шаблону обкладинки, що визначає постійні елементи (логотип, сітку, типографіку) та змінні компоненти (зображення, кольорову гаму, анонси). Дизайн обкладинки має враховувати технічні аспекти: формат видання, спосіб брошурування, захисне покриття (лакування, ламінування), можливі додаткові технічні рішення (висікання, тиснення, конгрев, вибіркове лакування).

Схема структури журналу (додаток В) візуалізує систему рубрикації видання та взаємозв'язки між тематичними блоками. Структура включає шість основних рубрик, що систематично висвітлюють різні аспекти сучасного українського мистецтва, а також додаткові блоки для спеціальних проєктів і тематичних випусків. Така організація забезпечує комплексне охоплення мистецької сфери та дозволяє гнучко реагувати на актуальні тенденції.

2.2. Організаційно-економічні засади функціонування видання

Організаційно-економічні засади функціонування журналу «Сучасне українське мистецтво» визначають систему управлінських, фінансових, кадрових та маркетингових механізмів, що забезпечують його стабільну діяльність та розвиток у сучасному медіасередовищі. Формування ефективної організаційної структури видання передбачає визначення оптимальної моделі управління, розподіл функціональних обов'язків, встановлення системи комунікації та прийняття рішень, що відповідають специфіці спеціалізованого мистецького журналу. Основу організаційної структури становить редакція, що включає головного редактора, відповідального секретаря, редакторів рубрик, літературних редакторів, коректорів, дизайнерів, верстальників, фотографів. Головний редактор забезпечує формування редакційної політики, визначає стратегічні напрями розвитку видання, здійснює загальне керівництво творчим процесом, представляє журнал у зовнішніх комунікаціях. Редактори рубрик відповідають за тематичне наповнення відповідних розділів, пошук авторів, редагування матеріалів, дотримання стандартів якості. Технічний персонал (дизайнери, верстальники, коректори) забезпечує виробничий процес створення видання відповідно до встановлених графіків [2]. Додатково до структури редакції долучаються відділи, що забезпечують функціонування журналу як бізнес-проект: відділ маркетингу та реклами, відділ дистрибуції та продажів, фінансовий відділ, відділ зв'язків з громадськістю. Залежно від масштабу видання, деякі функції можуть поєднуватися або передаватися на аутсорсинг, що дозволяє оптимізувати витрати та підвищити ефективність діяльності.

Формування редакційної команди та співпраця з авторами є одним із ключових аспектів забезпечення високої якості контенту та унікальності журналу «Сучасне українське мистецтво». Редакційна команда має поєднувати фахівців з різних сфер: мистецтвознавців, культурологів, критиків, журналістів, що забезпечує різноманітність підходів до висвітлення мистецької проблематики. Критеріями відбору членів редакційної команди є: професійна компетентність у сфері сучасного мистецтва, розуміння актуальних тенденцій та процесів, володіння методологією аналізу мистецьких явищ, здатність до критичного мислення, знання мистецького середовища, комунікативні навички для взаємодії з авторами та експертами. Особливої уваги потребує формування мережі зовнішніх авторів – мистецтвознавців, кураторів, критиків, митців, які забезпечують різноманітність поглядів, експертних оцінок, аналітичних підходів. Співпраця з авторами регулюється редакційною політикою, що визначає вимоги до матеріалів, принципи редагування, умови оплати, авторські права. Система гонорарів має стимулювати створення якісного, оригінального контенту, заохочувати глибокі аналітичні розвідки, ексклюзивні інтерв'ю, критичні огляди. Для системної роботи з авторами доцільним є формування редакційної ради, що включає авторитетних фахівців у сфері сучасного мистецтва, які допомагають визначати тематичні пріоритети, оцінювати якість матеріалів, залучати нових авторів. Редакційна рада може функціонувати як дорадчий орган, що сприяє підтриманню високих професійних стандартів та розвитку концептуальних засад видання.

Розробка бізнес-моделі журналу «Сучасне українське мистецтво» є фундаментальною умовою його сталого функціонування, що визначає джерела доходів, структуру витрат, механізми фінансування, цінову політику. Виходячи зі специфіки спеціалізованого мистецького видання з обмеженою цільовою аудиторією, доцільним є формування диверсифікованої бізнес-моделі, що поєднує різні джерела фінансування та забезпечує

фінансову стійкість. Основними джерелами доходів журналу можуть бути: продаж тиражу через передплату та роздрібну мережу; рекламні надходження від галерей, аукціонних будинків, мистецьких фестивалів, освітніх програм; спонсорська підтримка від меценатів, фондів, корпорацій, що зацікавлені у розвитку сучасного мистецтва; грантове фінансування окремих проєктів, тематичних випусків, спеціальних додатків; доходи від додаткових послуг – організації заходів, освітніх програм, видавничих проєктів, консультацій.

Маркетингова стратегія просування журналу «Сучасне українське мистецтво» спрямована на формування його впізнаваності, залучення цільової аудиторії, розширення сфери впливу, посилення конкурентних позицій на ринку спеціалізованих видань. Розробка маркетингової стратегії передбачає глибоке розуміння цільової аудиторії, її інформаційних потреб, медіа-споживання, культурних практик. Сегментація цільової аудиторії дозволяє визначити ключові групи читачів: професіонали мистецької сфери (митці, куратори, критики, галеристи), дослідники (мистецтвознавці, культурологи), студенти мистецьких спеціальностей, колекціонери, шанувальники сучасного мистецтва. Для кожного сегмента розробляються специфічні комунікаційні повідомлення, що відображають його інтереси та потреби.

Оцінка ефективності та перспективи розвитку видання є невід'ємними складовими стратегічного управління журналом «Сучасне українське мистецтво», що забезпечують його адаптацію до змін зовнішнього середовища, відповідність потребам аудиторії, конкурентоспроможність на медіаринку. Система оцінки ефективності включає кількісні та якісні показники, що відображають різні аспекти функціонування видання: економічні показники (доходи, витрати, рентабельність, точка беззбитковості); аудиторні показники (тираж, передплата, охоплення, залученість); контентні показники (оригінальність, актуальність, глибина аналізу, відповідність потребам аудиторії); іміджеві показники (репутація, цитованість, авторитетність, впізнаваність) [13]. Моніторинг цих показників дозволяє виявляти проблемні зони, оптимізувати процеси, коригувати стратегію відповідно до змін ринкової ситуації. Перспективи розвитку журналу пов'язані з кількома напрямками: диверсифікація форматів (поєднання друкованої та цифрової версій, розвиток мультимедійного контенту, створення додаткових продуктів); розширення аудиторії (залучення нових сегментів, географічне розширення, міжнародна інтеграція); поглиблення взаємодії з читачами (розвиток інтерактивних форматів, формування спільноти, залучення до співтворення контенту); розвиток партнерських мереж (співпраця з мистецькими інституціями, освітніми закладами, культурними платформами); інновації в контенті (нові формати, експериментальні проєкти, міждисциплінарні дослідження).

Фінансова сталість та планування ресурсів є фундаментальними аспектами забезпечення стабільного функціонування журналу «Сучасне українське мистецтво» в умовах динамічних змін медіаринку, економічних викликів та трансформації культурних практик. Фінансове планування видання ґрунтується на детальному аналізі ринку, прогнозуванні доходів та витрат, оцінці ризиків, розробці механізмів компенсації потенційних витрат. Бюджетування включає формування річного та квартальних бюджетів, що деталізують доходи та витрати за категоріями, встановлюють фінансові цілі та ліміти, визначають порядок розподілу коштів. Оперативний контроль виконання бюджету дозволяє своєчасно виявляти відхилення, аналізувати їх причини, вносити корективи у фінансову

діяльність. Управління ресурсами передбачає оптимізацію використання як фінансових, так і людських, технологічних, інформаційних ресурсів для досягнення максимальної ефективності. Особливої уваги потребує управління ліквідністю та грошовими потоками, що забезпечує своєчасне виконання фінансових зобов'язань, стабільність виробничого процесу, можливість інвестування в розвиток.

ВИСНОВКИ

Отже, у результаті проведеного дослідження теоретико-методологічних засад та практичних аспектів створення журналу «Сучасне українське мистецтво» було комплексно проаналізовано проблематику формування спеціалізованого мистецького видання, здатного ефективно функціонувати в сучасному культурному та медійному просторі України. Аналіз сучасного українського мистецтва та його місця в культурному просторі виявив, що воно характеризується різноманітністю форм, медіумів, концептуальних підходів, соціальною заангажованістю та критичною рефлексією щодо суспільно-політичних процесів. Особливої інтенсивності розвиток вітчизняного мистецтва набув після Революції Гідності 2013-2014 років та з початком повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році, коли воно перетворилося на потужний інструмент документування травматичного досвіду, осмислення національної ідентичності та деколонізації культурного простору. Саме ці процеси зумовлюють потребу в спеціалізованому виданні, яке б забезпечувало фаховий аналіз, документування та контекстуалізацію сучасних мистецьких практик.

Розроблені концептуальні засади створення журналу «Сучасне українське мистецтво» ґрунтуються на інтеграції мистецтвознавчого, культурологічного, комунікативного та

соціологічного підходів, що забезпечують комплексне висвітлення складних процесів у сучасному мистецтві України. Місія видання полягає у формуванні професійного дискурсу, сприянні інтеграції українського мистецтва в міжнародний контекст, документуванні актуальних мистецьких процесів, підтримці критичної рефлексії та аналітичного осмислення художніх явищ. Визначено, що оптимальною є диверсифікована модель функціонування, що поєднує друкований та цифровий формати, різні джерела фінансування (продаж тиражу, реклама, спонсорство, гранти, додаткові послуги) та забезпечує розширення аудиторії за рахунок різних каналів комунікації.

Розробка структури та візуальної концепції журналу є ключовим етапом створення видання, що забезпечує ефективну передачу інформації, логічність викладу, цілісність сприйняття та естетичну привабливість. Запропонована структура включає постійні рубрики («Аналітика», «Персоналії», «Інституції», «Практики», «Хроніка», «Міжнародний контекст») та змінні блоки, що забезпечують гнучкість у висвітленні актуальних тенденцій. Візуальна концепція журналу ґрунтується на сучасних принципах графічного дизайну, поєднуючи національні мотиви з інноваційними підходами до типографіки, композиції, ілюстрування. Модульна сітка, система навігації, фірмовий стиль та ієрархія візуальних елементів забезпечують зручність користування та формують цілісну ідентичність видання, що відповідає його тематичній спрямованості та статусу.

Організаційно-економічні засади функціонування журналу «Сучасне українське мистецтво» передбачають формування ефективної редакційної команди, розробку збалансованої бізнес-моделі, впровадження маркетингової стратегії просування та системи оцінки ефективності. Ключовим фактором успіху є залучення професійних авторів, що забезпечують високу якість контенту, та формування партнерських відносин з мистецькими інституціями, освітніми закладами, культурними платформами. Особливої уваги потребує фінансова сталість видання, що досягається через диверсифікацію джерел доходу, оптимізацію витрат, ефективне управління ресурсами та стратегічне планування. Перспективи розвитку журналу пов'язані з розширенням форматів (мультимедійність, інтерактивність), інтеграцією в міжнародний контекст, формуванням спільноти читачів та трансформацією у культурно-освітню платформу, що не лише інформує про мистецькі процеси, але й активно впливає на їхній розвиток.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Афанасьєва К. О. Сучасні тенденції розвитку медіавидань в Україні: правові та економічні аспекти. Інтегровані комунікації. 2020. № 2. С. 30-37.
2. Баршинова О. Українське мистецтво на зламі ХХ-ХХІ століть. Київ: Інститут проблем сучасного мистецтва, 2016. 212 с.
3. Вежель Л. М. Сучасна концепція прикладних комунікацій у мистецтвознавчих виданнях. Наукові записки Української академії друкарства. 2019. № 1. С. 228-236.

4. Вишеславський Г., Сидор-Гібелінда О. Термінологія сучасного мистецтва. Означення, неологізми, жаргонізми сучасного візуального мистецтва України. Київ: Terra Incognita, 2018. 416 с.
5. Водолазька С. А. Інноваційні стратегії розвитку видавничої справи в Україні. Київ: Видавництво "Медіа-центр", 2019. 224 с.
6. Герман Є. Куратор як агент інституціоналізації сучасного українського мистецтва. Сучасне мистецтво. 2018. Вип. 14. С. 75-84.
7. Глеба Г. Мистецтво в часи переходу. Від стратегій виживання до трансформативних практик. PROSTORY. 2017.
8. Женченко М. І. Цифрові трансформації видавничої галузі: монографія. Київ: Жнець, 2018. 436 с.
9. Кохан Н. Мистецтво у фокусі декомунізації: стратегії візуалізації в Україні. Народознавчі зошити. 2019. № 3. С. 755-764.
10. Крайнікова Т. С. Комунікаційний менеджмент медійних проєктів: концепція, стратегія, практика. Український інформаційний простір. 2021. № 1(7). С. 171-182.
11. Ложкіна А. Перманентна революція. Мистецтво України ХХ – початку ХХІ століття. Київ: ArtHuss, 2019. 496 с.
12. Мисюга Б. Галицьке мистецтво як стилістично-сміслова парадигма. Образотворче мистецтво. 2018. № 1. С. 12-15.
13. Міщенко І. Сучасне українське мистецтво в контексті глобалізаційних процесів. Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. 2019. Вип. 11. С. 140-147.
14. Островська-Люта О., Заруба К. Інституційна структура сучасного українського мистецтва: незалежні та приватні ініціативи 2000-2020 років. Київ: Publish or Perish, 2022. 178 с.
15. Пучков А. О. Архітектонічні студії: архітектура, мистецтво, культурологія. Київ: Дух і Літера, 2020. 424 с.
16. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть. Київ: ПСМ АМУ, 2018. 256 с.
17. Теремко В. І. Стратегічні виклики друкованій культурі в електронну еру. Вісник Книжкової палати. 2018. № 3. С. 5-9.
18. Шендеровський К. С. Менеджмент соціальних медіа в контексті становлення інформаційного суспільства в Україні. Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences. 2020. Vol. VIII(37), Issue 223. С. 70-74.
19. Яблонський А. І. Модель функціонування медіаринку в сучасних умовах. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2019. № 3. С. 74-80.

20. Яцимирська М. Г. Медіатекст як продукт журналістської творчості (психолінгвістичний аналіз логічного сприйняття та емоцій). Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. 2018. Вип. 44. С. 257-264.

ДОДАТКИ

Додаток А

Концепт обкладинки журналу "Сучасне українське мистецтво"

Додаток Б

Зміст журналу
"Сучасне українське
мистецтво"

"Сучасне українське

Структура журналу "Сучасне українське мистецтво"

